

รายงานสถานการณ์ศัตรูข้าว

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔ โทรสาร ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔

E-mail: Bio53@hotmail.com, doae_pmd@hotmail.com

๑. สถานการณ์ศัตรูข้าว

พื้นที่ปลูกตามรายงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๖๔ จังหวัด มีพื้นที่ปลูกข้าว ๒,๗๔๖,๓๙๖ ไร่ สถานการณ์ศัตรูข้าว ในสัปดาห์นี้

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล* ไม่พบการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

โรคไหม้ข้าว** ไม่พบการระบาดของโรคไหม้ข้าว

๒. การดำเนินงานควบคุมการระบาด

๒.๑ เจ้าหน้าที่กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ประสานงานติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าว ภายใต้โครงการกำหนดจุดเฝ้าระวังศัตรูพืช (แปลงติดตามสถานการณ์ข้าว) เพื่อติดตามสถานการณ์ในพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ข้าว

๒.๒ ประชาสัมพันธ์แจ้งจังหวัดที่เคยพบการระบาดและพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาด ๔๒ จังหวัด เตรียมความพร้อมในพื้นที่ระบาดซ้ำซากเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดขึ้นอีก โดยได้จัดทำแปลงติดตามสถานการณ์ทั้งหมดจำนวน ๘๐๙ แปลง ศจช.ในพื้นที่เสี่ยง เตรียมความพร้อมในการผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีวเวเรีย และรณรงค์ให้สมาชิก ศจช. ใช้ควบคุมศัตรูข้าวในทุกพื้นที่

๒.๓ กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ได้จัดทำโครงการจุดเฝ้าระวังศัตรูพืช (แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าว) ในพื้นที่ ๔๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร มุกดาหาร นครพนม อุบลราชธานี ขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี เลย หนองคาย สกลนคร ร้อยเอ็ด น่าน แพร่ พะเยา อุดรดิตถ์ เชียงใหม่ พิษณุโลก เชียงราย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา ชัยนาท อ่างทอง ลพบุรี นครปฐม ปทุมธานี สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว ปราจีนบุรี นครนายก ระยอง สุราษฎร์ธานี ประจวบคีรีขันธ์ พัทลุง และจังหวัดชลบุรี

๓. การคาดการณ์

สภาพอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา ในช่วงระหว่างวันที่ ๒๕ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ภาคเหนือ อุณหภูมิต่ำสุด ๒๕ - ๒๙ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๐ -๔๐ องศาเซลเซียส มีฝนบางแห่งร้อยละ ๓๐ -๖๐ ของพื้นที่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิต่ำสุด ๒๓ - ๒๘ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๓ - ๓๗ องศาเซลเซียส มีฝนบางแห่งร้อยละ ๓๐ - ๖๐ ของพื้นที่

ภาคกลางและภาคตะวันออก อุณหภูมิต่ำสุด ๒๓ - ๒๗ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๒- ๓๘ องศาเซลเซียส มีฝนบางแห่งร้อยละ ๒๐ - ๖๐ ของพื้นที่

ภาคใต้ อุณหภูมิต่ำสุด ๒๓ - ๒๗ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๐ - ๓๖ องศาเซลเซียส มีฝนบางแห่งร้อยละ ๖๐ - ๘๐ ของพื้นที่

ข้าวเป็นข้าวนาปรังส่วนใหญ่อยู่ในระยะออกรวงถึงเก็บเกี่ยว และมีบางส่วนเป็นข้าวนาปีที่เริ่มปลูกเป็นบางพื้นที่ ช่วงนี้พื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตกและภาคตะวันออก เริ่มมีฝนตกมากขึ้นอยู่ที่ร้อยละ ๒๐-๖๐ ของพื้นที่ ภาคใต้อย่างมีฝนตกอย่างต่อเนื่องร้อยละ ๖๐-๘๐ ของพื้นที่ และจากข้อมูลแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ไม่พบพื้นที่ที่พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้แต่อย่างใด จึงคาดว่าจะไม่มีการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และโรคไหม้ แต่พบการกระจายตัวค่อนข้างสูงของโรคใบจุดสีน้ำตาล โรคใบขีดสีน้ำตาลและโรคเมล็ดด่างของแปลงติดตามสถานการณ์ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระดับความชื้นสัมพัทธ์ (๕๘ เปอร์เซ็นต์) จึงทำให้ไม่เอื้อต่อการแพร่ระบาด แต่ในสัปดาห์นี้ปริมาณฝนตกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ ๓๐-๖๐ ของพื้นที่ อาจทำให้ความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศสูงขึ้น ขอให้เกษตรกรเฝ้าระวังแปลงข้าวอย่างใกล้ชิด หากพบการแพร่กระจายของโรคดังกล่าวให้แจ้งเจ้าหน้าที่ทันที

๔. คำแนะนำในการควบคุมการระบาด

๔.๑ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๑. ปลูกข้าวพันธุ์ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เช่น กข ๖ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๔๗ สุพรรณบุรี ๒ สุพรรณบุรี ๓ สุพรรณบุรี ๙๐ พิษณุโลก ๒ เป็นต้น และไม่ควรปลูกพันธุ์เดียวกันเกิน ๔ ฤดูปลูก ควรปลูกสลับกันระหว่างพันธุ์ต้านทานสูงกับพันธุ์ต้านทานหรือพันธุ์อ่อนแอปานกลาง โดยพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวให้ใกล้เคียงกัน เพื่อลดความเสียหายเมื่อเกิดการระบาดรุนแรง

๒. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ เพื่อนำองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบนิเวศในแปลงนำมาวิเคราะห์ และตัดสินใจด้วยตนเองในการจัดการแปลงจากสถานการณ์จริง

๓. ในแหล่งที่มีการระบาด และควบคุมระดับน้ำในนาได้ หลังปักดำหรือหว่าน ๒-๓ สัปดาห์จนถึงระยะตั้งท้อง ควบคุมน้ำในแปลงนาให้พอดินเปียก หรือมีน้ำเรี่ยผิวดินนาน ๗-๑๐ วัน แล้วปล่อยขังทิ้งไว้ให้แห้งสลับกันไป จะช่วยลดการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๔. ใช้เชื้อราชีวเวเรีย(เชื้อสด) อัตรา ๑ กิโลกรัม(๒ ถุง)/น้ำ ๒๐ ลิตร ควรฉีดพ่นในบริเวณที่พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และควรฉีดพ่นในเวลาเย็น

๕. ในกรณีที่เป็นต้องสารเคมีในการกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลแนะนำให้ใช้สารเคมี ดังนี้

๑) ข้าวระยะกล้าถึงแตกกอ (อายุ ๓๐-๔๕ วัน)

- บูโพรเฟซิน ๒๕ % WP ๑๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- บูโพรเฟซิน ๑๐ % WP ๒๕ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- บูโพรเฟซิน ๕ % WP + ไฮโซโปรคาร์บ ๒๐ % WP ๕๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๒) ข้าวระยะแตกกอเต็มที่

- อีโทเฟนพรีออกซ์ ๑๐ % EC ๒๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อีโทเฟนพรีออกซ์ ๕ % EC ๔๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- คาร์โบซัลเฟน ๒๐ % EC ๑๑๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ฟิโนบูคาร์บ ๕๐ % EC ๖๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไฮโซโปรคาร์บ ๕๐ % WP ๖๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๓) ข้าวระยะตั้งท้องถึงออกรวง

- ไดโนทีฟูแรน ๑๐ % WP ๑๕ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไทอะมีโทแซม ๒๕ % WG ๒ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- โคลไทอะนินดิน ๑๖ % ๖-๙ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อิมิดาโคลพรีด ๑๐ % SL ๑๕ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อีทีโพรล ๑๐ % SC ๕๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร

๔.๒ โรคไหม้ข้าว

๑. สำรวจแปลงนา อย่างสม่ำเสมอถ้าพบอาการของโรคไหม้ข้าวควรให้ปฏิบัติดังนี้

๑) ใช้เชื้อบีเอส (บาซิลลัส ซับทีลีส) พ่นอัตราตามคำแนะนำในฉลาก

๒) ใช้เชื้อไตรโคเรเตอร์มาอัตรา ๑ กก./น้ำ ๒๐๐ ลิตรพ่น

๒. ถ้ามีความจำเป็นให้ใช้สารเคมีพ่นเฉพาะจุดที่พบการระบาดเพื่อควบคุมไม่ให้เชื้อราแพร่กระจายขยายเป็นวงกว้างออกไป สำหรับสารเคมีที่ใช้ ได้แก่

- ๑) อิติเฟนพอส ๕๐ เพอร์เซ็นต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร
- ๒) บลาสติซิดิน-เอส ๒ เพอร์เซ็นต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร
- ๓) ไตรไซโคราโซล ๗๕ เพอร์เซ็นต์ ดับบลิวพี อัตรา ๑๐-๑๖ กรัม ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

*** ควรพ่นในแปลงข้าวที่มีประวัติว่าเคยมีโรคระบาดมาก่อน การใช้สารเคมีพ่นซ้ำกันหลายครั้ง เชื้อราจะต้านทานสารเคมีหรือดื้อยา ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อราต้านทานสารเคมี จึงควรเลือกใช้สารเคมีบางชนิดพ่นสลับกัน ทั้งนี้ในการใช้สารเคมีควรใช้ด้วยความระมัดระวัง และคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวผู้ใช้และสภาพแวดล้อม

๓. หวานเมล็ดพันธุ์ในอัตราที่เหมาะสม ๑๕ - ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ควรแบ่งแปลงให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี
๔. คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไตรไซโคราโซล คาซูกาไมซิน คาร์เบนดาซิม

โพรคลอราซ อัตราตามคำแนะนำในฉลาก

หมายเหตุ จังหวัดที่มีข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าว ๖๔ จังหวัด ๑,๖๗๐ ตำบล

*จังหวัดที่มีรายงานข้อมูล ๕๑ จังหวัด ๑,๐๐๖ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๖๙ และ ๖๐.๒๔ ตามลำดับ
จังหวัดที่ไม่มีรายงานข้อมูล ๑๓ จังหวัด ๖๖๔ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๑ และ ๓๙.๗๖ ตามลำดับ

** จังหวัดที่มีรายงานข้อมูล ๕๑ จังหวัด ๑,๐๑๐ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๖๙ และ ๖๐.๔๘ ตามลำดับ
จังหวัดที่ไม่มีรายงานข้อมูล ๑๓ จังหวัด ๖๖๐ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๑ และ ๓๙.๕๒ ตามลำดับ

รายละเอียดเพิ่มเติม ในรายงานสถานการณ์การระบาดศัตรูพืช ทาง <http://www.doae.go.th/> หรือ <http://www.ppsf.doae.go.th/>

แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบการระบาดของโรคไหม้
ระหว่างปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘ ปี ๒๕๕๘/๒๕๕๙

